

De verdragsbijdrage aan het Zorginstituut Nederland (ZIN)

Deel 1 – Inleiding en de inkomens-component ZVW

1. Inleiding

Verdragsgerechtigden betalen voor zichzelf en hun medeverdragsgerechtigde gezinsleden een bijdrage op basis van art. 69 van de Zorgverzekeringswet (ZVW), die in meer detail geregeld is in art. 6.3.1. t/m 6.3.5. van de Regeling Zorgverzekering (RZv). Het dekkingspakket bevat voor degenen die in het gebied bestreken door Vo883/2004 wonen (EU/EER/Zwitserland): het wettelijke zorgpakket van het woonland, wettelijke zorg bij verblijf in het pensioenland Nederland en wettelijk zorg bij tijdelijk verblijf in derde EU/EER staten en Zwitserland onder bepaalde voorwaarden. Discussabel is of er – en onder welke condities - recht zou zijn op wettelijke zorg bij verblijf buiten dit gebied. Onder deze link staat een oproep aan verdragsgerechtigden zich te melden ten behoeve van proefprocessen om die laatste rechten bij de rechter in Nederland of het woonland te toetsen.

Voor degenen die in verdragslanden wonen met een bilateraal sociale zekerheidsverdrag met Nederland is het afhankelijk van de voorwaarden in het verdrag en de nationale wetgeving van het woonland of er meer dekking zal bestaan dan het wettelijke pakket van het woonland.

Onder [deze link](#) is over de bijdrage op de VBNGB website de nodige informatie te vinden.

In deze column wil ik wat dieper ingaan op de structuur van die tamelijk ingewikkelde bijdrage en ook op de afzonderlijke grootheden en parameters. Er bestaat vooral nogal wat

misverstand over de inkomensbasis voor de berekening van de bijdrage. De formule voor de bijdrage kan als volgt worden beschreven voor de zelfstandig verdragsgerechtigde (hier: hoofdverdragsgerechtigde, zijnde de migrant die op eigen titel verdragsgerechtigd is als gepensioneerde met een wettelijk pensioen):

$$\text{Bijdrage} = \text{woonlandfactor} * ((\text{nominale premie ZVW} + \text{iab\%} * (\text{pseudo})\text{inkomen ZVW}) + (\text{WLZ-premie\%} * (\text{pseudo})\text{inkomen WLZ} - \text{WLZ-deel in de heffingskortingen}))$$

ZVW = Zorgverzekeringswet

WLZ = Wet Langdurige Zorg (voorheen AWBZ)

In geval er medeverdragsgerechtigde gezinsleden zijn, wordt aan de bijdrage voor de hoofdverdragsgerechtigde voor elk gezinslid toegevoegd de door de hoofdverdragsgerechtigde verschuldigde bijdrage: woonlandfactor * (nominale premie ZVW). Voor medeverdragsgerechtigde minderjarige kinderen wordt (evenals in Nederland) geen bijdrage geheven. Indien gezinsleden op eigen titel verdragsgerechtigd worden ze ook op eigen titel aangeslagen. De partner die voor het eerst AOW gaat ontvangen schuift zo vaak van de categorie “medeverdragsgerechtigd gezinslid” naar “hoofdverdragsgerechtigde” met gevolgen voor de in totaal door het huishouden te betalen (stijgende) verdragsbijdrage.

Medeverdragsgerechtigde gezinsleden kunnen ook medeverdragsgerechtigd zijn als gezinslid van een (al dan niet In Nederland wonende) ZVW-verzekeringsplichtige. Er zal dan geen hoofdverdragsgerechtigde zijn maar in principe een ZVW-verzekerde (bijvoorbeeld grensarbeider of gedetacheerde werknemer of Nederlandse ambtenaar). Die ZVW-verzekerde is dan wel de bijdrage verschuldigd voor zijn medeverdragsgerechtigde gezinsleden.

Voor de medeverdragsgerechtigde partner wordt onder voorwaarden de bijdrage berekend als gezinslid onder extra aftrek bij de hoofdverdragsgerechtigde van alle heffingskortingen waarop de partner wonende in Nederland recht zou hebben, vermenigvuldigd met de woonlandfactor. In dat geval gaat het niet slechts om het WLZ-deel in die heffingskortingen maar ook om de delen die betrekking hebben op inkomstenbelasting, eventueel AOW, en ANW.

De vermelde formule is gebaseerd op gelijkstelling in heffing t.o.v. de vergelijkbare gepensioneerden die in Nederland wonen, behoudens de woonlandfactor. Uitzondering daarop vormt de bijdrage voor medeverdragsgerechtigde gezinsleden, aangezien Nederland niet langer een stelsel heeft van medeverzekering van gezinsleden voor wettelijke zorg.

Gezinsleden die ook op basis van wettelijk pensioen (zoals AOW) zelfstandig verdragsgerechtigd zijn worden niet als medeverdragsgerechtigde gezien maar zijn dat op eigen titel. Dit kan gevolgen hebben voor de hoogte van hun bijdrage (zie 2.1.)

Het begrip *gezinslid* is gedefinieerd in de nationale wetgeving van het woonland (tenzij een sociale zekerheidsverdrag er al in zou voorzien), of bij gebreke daarvan, is er voor de EU/EER/Zwitserland voorzien in een (minimale) definitie in Vo883/2004. In sommige woonlanden worden inwonende kleinkinderen, uitwonende jongeren, inwonende grootouders of huispersoneel tot de gezinsleden gerekend. Gezinsleden hoeven volgens Vo883/2004 niet per se samen met de hoofdverdragsgerechtigde in het woonland te wonen.

Het begrip *partner* wordt gedefinieerd naar de Wet Inkomstenbelasting 2001 als waren beide partners woonachtig in Nederland en binnenlands belastingplichtig. Het relevante partner-

begrip is geregeld in artikel 5a van de Algemene Wet Rijksbelastingen en art. 1.2. van de WetIB2001. Op specifieke details, bijvoorbeeld in verband met in Nederland of in een ander land achtergebleven partners, ga ik in dit kader echter niet in.

Onder omstandigheden vallen daardoor ongehuwden met wie wordt samengewoond en personen met gelijk geslacht ook onder het partnerbegrip, zo lang zij door de wetgeving van het woonland als gezinslid zijn gekwalificeerd.

De verdragsbijdrage wordt per kalenderjaar geheven, maar de vraag of men (nog) verdragsgerechtigd is wordt voor de hoofdverdragsgerechtigde en zijn gezinsleden per maand bepaald. Ik behandel hierna de diverse onderdelen van de verdragsbijdrage.

ZIN heeft op de website een *rekenhulp* ontwikkeld waarmee de diverse componenten van de bijdrage per woonland berekend kunnen worden, zij het onder enkele beperkingen met betrekking tot de heffingskortingen in de WLZ-component.

2. De inkomenscomponent ZVW

2.1. De nominale premie ZVW.

Deze wordt voorafgaand aan elk kalenderjaar op gelijke maandelijkse bedragen vastgesteld. In 2016 is de premie € 102,33 per maand. De nominale premie is gelijk aan het voor het volgende jaar door VWS geschatte gemiddelde bedrag aan premie ZVW dat ZVW-verzekerden zullen betalen. Die bedragen worden niet na afloop van een kalenderjaar definitief gemaakt. Merk op dat bij (mede)verdragsgerechtigden geen eigen risico geïnd wordt, ook niet voor in Nederland genoten zorg. Dit is voor die “pensioenlandzorg” in het verleden wel veel in discussie geweest, maar om diverse redenen (vermoedelijk vooral administratieve) is dit tot heden zo gebleven.

De nominale premie ZVW van ZVW-verzekerden wordt geacht macro gezien op termijn gelijk te zijn aan de inkomsten die middels de inkomensafhankelijke bijdrage van het ZVW bijdrage inkomen in het Zorgverzekeringsfonds worden gestort. Dit betekent dat indien het iab% behandeld onder 2.2. omhoog gaat vaak de nominale premie ZVW in vergelijkbare mate stijgt.

Zoals gezegd, wordt bij medeverdragsgerechtigde gezinsleden vanaf de leeftijd van 18 jaar wordt slechts deze nominale premie ZVW in rekening gebracht, ongeacht hun inkomen.

2.2 De inkomensafhankelijke bijdrage op het bijdrage inkomen ZVW

2.2.1 Het bijdrage inkomen ZVW

Deze inkomensgrondslag is gebaseerd op het wereldinkomen zoals dit is gedefinieerd in de Zorgverzekeringswet, afdeling 5.2. Het bijdrage inkomen ZVW bestaat uit de volgende bestanddelen:

- loon Zorgverzekeringswet of bijdrageloon, waaronder pensioenen, met name afgeleid van loon in de zin van de Wet op de Loonbelasting 1964;
- belastbare winst uit onderneming;
- belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden;
- belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen waarop geen loonbelasting/premie volksverzekeringen wordt ingehouden, waaronder bijvoorbeeld alimentatie en lijfrentes.

Lees [hier](#) op de site van de belastingdienst hoe de bijdrage wordt berekend.

Voor hoofdverdragsgerechtigden zullen vooral pensioenen (waaronder uitkeringen en pensioenen krachtens AOW, WIA en WAO, ANW) van belang zijn evenals ontvangen alimentaties en lijfrentes. In incidentele gevallen kan er

echter ook nog sprake zijn van loon of winst uit onderneming. Het bijdrage-inkomen is minstens nihil.

Er is een maximum aan het bijdrage inkomen van 52.763 € in 2016. Merk op dat vrije verdeling tussen partners van hun bijdrage inkomen niet mogelijk is. Bovendien zijn er, anders dan direct in de begrippen loon, winst e.d. al opgenomen aftrekposten die met het werk samenhangen, geen persoonlijke aftrekposten. Ten slotte zijn in het jaar van migratie er niet dezelfde mogelijkheden in persoonlijke keuze van verdeling van het inkomen over de binnenlandse en de buitenlandse periode als bij het premie-inkomen (zie 2.3.1.).

2.2.2. Het iab%

Er zijn in beginsel voor de door de verdragsgerechtigde te betalen inkomensafhankelijke bijdrage slechts twee percentages die verschillen per inkomenselement: het lage tarief (in 2016: 5,5%) en bij wijze van uitzondering het nultarief. Daarnaast is er een hoog tarief voor de door de werkgever te betalen heffing (6,75% in 2016) op andere inkomensposten. Voor AOW, pensioenen en lijfrenten is in 2016 het lage tarief van 5,5% van de inkomensafhankelijke bijdrage van toepassing. Voor WAO, WIA en ANW uitkeringen geldt de werkgeversheffing, evenals voor loon vanuit Nederland, en VUT- uitkeringen reeds voor 2006 ingegaan met toen ziekenfondsverzekering, zij het gecorrigeerd met de woonlandfactor.

Het nultarief voor de inkomensafhankelijke bijdrage geldt voor de ontvangen partneralimentatie indien deze reeds voor 2006 bestond. Dit nultarief wordt per 2018 afgeschaft en vervangen door het lage tarief.

Zie voor verdere details dit schema op de site van de belastingdienst [deze link](#).

In dit schema is tevens vastgelegd voor welke inkomensposten de werkgeversheffing geldt en

voor welke andere posten een inkomensafhankelijke bijdrage door de verzekeringsplichtige. Lees in dit geval voor de verzekeringsplichtige de hoofdverdragsgerechtigde. Sommige bijdragen worden bij inhouding door uitkeringsinstanties en werkgevers al geïnd, andere worden bij aanslag door ZIN opgelegd. Indien boven het maximale bijdrage inkomen is ingehouden wordt dit bij definitieve aanslag door ZIN teruggegeven. De in te houden bijdrage in 2016 kan dus niet hoger zijn dan 5,5% van € 52.763 (maal de woonlandfactor).

Kijk je naar de ontwikkeling van de hoge en lage iab-percentages vanaf 2006 dan valt op dat het lage en het hoge in verhouding steeds dichterbij elkaar zijn gekomen: in 2006 was het lage tarief 4,4 % en het hoge 6,5 %, in 2016 resp. 5,5% en 6,75%. Weliswaar is de heffingssystematiek vanaf 2013, als gevolg van de invoering van de Wet Uniformering Loonbegrip, gewijzigd in die zin dat de inhoudingen op het hoge tarief niet langer gelden als inhoudingen bij de werknemer (daarvoor nog te vergoeden door de werkgever) maar als werkgeversheffing. Hoe dan ook is deze ontwikkeling ten nadele van gepensioneerden (ook verdragsgerechtigden) en zelfstandigen in vergelijking met werknemers.

Vroegere pogingen van verdragsgerechtigden om de werkgeversvergoeding, bijvoorbeeld in geval van bepaalde VUT-uitkeringen, geheel vergoed te krijgen zijn bij de rechter gestrand. Deze was van oordeel dat de regelgeving zo uitgelegd diende te worden dat een verdragsgerechtigde steeds de vergoeding maal de woonlandfactor zou krijgen, in lijn met wat hij dient af te dragen aan ZIN.

- 1 – Inleiding en de inkomenscomponent ZVW
- 2 – De bijdrage voor de WLZ component
- 3 – De woonlandfactor en procedurele aspecten van de bijdrage
- 4 – Beschouwing over kritiek op de verdragsbijdrage

De Column van Jan de Voogd over de verdragsbijdrage aan het Zorginstituut Nederland (ZIN) bestaat uit 4 delen: